

Позитивне відхилення – це один з підходів до змін на основі наявних активів. Він ґрунтується на спостереженні, що у кожній громаді є деяка частка людей з «позитивними відхиленнями», яким вдається розв’язати проблеми, що здаються нездоланими, за допомогою таких само ресурсів, які мають й інші люди. Ключовою особливістю цього підходу є те, що він дозволяє на дуже практичному рівні формулювати та визначати соціальні й поведінкові проблеми та навчатися на основі існуючих успішних практик за допомогою вже наявних ресурсів. Громада лише має вирішити, як найкращим чином посилювати та практикувати такі види «позитивно девіантної» поведінки, що були виявлені серед окремих її членів.

Цей підхід дозволяє розширити можливості громади щодо:

- Виявлення існуючих та сталих рішень серед самої громади та навчання під час цього процесу
- Відчуття належності процесу та сприяння інноваціям
- Визначення і залучення усіх зацікавлених сторін
- Створення та розширення формальних і неформальних соціальних мереж
- Сприяння діяльності та підтримці реалізації виявлених успішних видів поведінки і стратегій
- Відслідковування прогресу шляхом створення власних засобів з моніторингу та оцінки
- Посилення соціальних та поведінкових змін шляхом розповсюдження результатів та сприяння тому, щоб нові види поведінки практикувало більше членів громади.

Хоча «володіти» проектом позитивного відхилення мають ті, хто повинен проводити соціальні зміни, сприяння цьому процесу також є дуже важливим. Цей процес може спочатку передбачати пошук допомоги ззовні, але пізніше переходити до використання власної (внутрішньої) спроможності, яка розвинулася під час проекту. У цілому проекти з ПВ проходять чотири описані нижче етапи, але цей процес є циклічним, оскільки проблема, яку вирішує проект, зазвичай «видозмінюється» із ходом його виконання.

Традиційний підхід до змін	Підхід до змін на основі ПВ
Керівництво визначає проблему та переваги, які матиме організація від її розв’язання	Проблему визначають люди, яких вона стосується. Вони також визначають переваги від її вирішення
Керівництво володіє даними, які дозволяють проаналізувати проблему та проводити моніторинг прогресу	Людям надається підтримка для створення власних даних та їх використання, щоб оцінити проблему та її можливі рішення більш конкретно
Володіння змінами та імпульс до змін йде згори донизу – керівництво здійснюється через традиційні моделі управління проектами	Людям пропонується допомога для того, щоб вони вирішили свої проблеми. Вони володіють проблемою та рішенням. Ті, кого це найбільше стосується, отримують поради та підтримку на шляху до розв’язання проблеми
Визначення того, в чому полягає проблема, відбувається на основі пошуку прогалин і недоліків	Визначення на основі наявних активів – пошук того, що правильно, та посилення і розповсюдження успішних практик
Поліпшення здійснюються ззовні – за допомогою експертів, порівняльного аналізу тощо	Поліпшення розповсюджуються зсередини назовні шляхом пошуку існуючих рішень та їх посилення
Стратегії щодо поліпшення засновані на логіці – очікується, що люди самостійно усвідомлять, що їм потрібно змінити свою поведінку, а емоції та нерациональний спротив до уваги не беруться (ними нехтують)	Поліпшення відбувається на основі того, що люди бачать та пробують нові підходи, самостійно змінюють свою поведінку та використовують власні способи, щоб побачити, що нова поведінка приносить вигоду

Може мати місце «відторгнення нового», оскільки люди можуть відчувати спротив до того, що їм пропонується ззовні (синдром «це не наше»)	Відбувається самовідтворення – застосовуються найбільш ефективні підходи, і люди швидко поширюють між собою інформацію про конкретні/видимі переваги
Хід думки відбувається так: від визначення проблеми до пошуку рішень; найкращі практики застосовуються у жорстко визначений спосіб	Хід думки починається з визначення проблеми, а далі переходить безпосередньо до тих, то знайшов рішення у рамках громади
З самого початку основна увага звертається на тих, хто безпосередньо пов'язаний з проблемою – є ризик перейти від цього до звинувачень	Спочатку збираються точки зору усіх потенційних зацікавлених сторін. Основна увага звертається на тих, хто знайшов рішення, але при цьому їх не «вішають на дошку пошани»